

BANKŲ APKLAUSA DĖL SKOLINIMO SĄLYGŲ 2007 BALANDIS

1. Apžvalgos sudarymo metodika, principai ir tikslai

Lietuvos bankas skelbia pusmetinę Bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų apžvalgą. Bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų organizuojamos siekiant gauti informaciją apie bankų taikomas nepalūkanines paskolų sąlygas, skolinimosi sąnaudas ir rinkos lūkesčius. Ši apžvalga buvo atlikta 2007 m. balandžio mėn., atsakymai gauti iš 9 komercinių bankų ir 2 užsienio bankų skyrių.

Buvo prašoma, kad bankai atsakytų, kaip pasikeitė namų ūkiams ir nefinansinėms įmonėms jų taikomos skolinimo sąlygos laikotarpiu nuo 2006 m. spalio mėn. pabaigos iki 2007 m. balandžio mėn. pabaigos¹. Buvo prašoma, kad, atsakydami į klausimus apie būsimą situaciją, bankai įvertintų skolinimo sąlygų pokyčius pusmetį į priekį (2006 m. spalio mėn.– 2007 m. balandžio mėn.).

Šioje bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų apžvalgoje pateikta apibendrinta aukštas pareigas einančių komercinių bankų darbuotojų, susijusių su paskolų išdavimu, nuomonė, ir ji nebūtinai atspindi Lietuvos banko ar atskirų jo darbuotojų poziciją bei vertinimus.

Apibendrinant nuomones ir skaičiuojant tam tikrą atsakymo variantą pasirinkusių bankų procentą, atskirų bankų atsakymai, kaip ekspertiniai vertinimai, buvo traktuojami vienodai, nepaisant užimamos rinkos dalies. Terminas „sugriežtėjo“ reiškia procentų skirtumą tarp bankų, sugriežtinusių skolinimo sąlygas, ir tarp bankų, sušvelninusių skolinimo sąlygas.

Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, pranešusių apie kredito standartų griežtinimą (paklausos padidėjimą) ir bankų, pranešusių apie kredito standartų sušvelninimą (paklausos sumažėjimą), procentų skirtumas. T. y. teigiamas procentų skirtumas reiškia, kad dauguma bankų sugriežtino paskolų standartus, neigiamas – kad sušvelnino. Analogiškai procentų skirtumas interpretuojamas skaičiuojant paklausos pokyčius: teigiamas procentų skirtumas reiškia paklausos padidėjimą.

¹ Šis laikotarpis apima šešis mėnesius, todėl, kad būtų patogiau, toliau šioje apžvalgoje įvardijamas kaip pusmetis.

2. Rezultatų apibendrinimas

I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

Kredito standartai. 82 proc. apklausoje dalyvavusių bankų (iš viso apklausta 11 bankų) pastarąjį pusmetį nekeitė įmonėms taikomų **bendrujų kredito standartų** (žr. 1 pav.). Kaip ir praėjusį pusmetį, bankai teigė švelninę kredito standartus tik smulkioms ir vidutinėms įmonėms (-9%). Daugiausia bankų griežtino ilgalaikių paskolų sąlygas.

Vertindami paskolų suteikimą lemiančius **veiksnius** (žr. 2 pav.), susijusius su finansavimo išlaidomis, finansiniais apribojimais, konkurenciniu spaudimu ar rizikos pokyčiais, bankai daugiausia jų buvo linkę priskirti prie skolinimo sąlygų pastovumo arba švelninimo. Vienintelis veiksnys iš pateiktų apklausoje, turėjęs didesnės įtakos skolinimo sąlygų griežtinimui buvo užstato rizika (9%).

Pastarąjį pusmetį bankai buvo linkę griežtinti tokias **paskolų ir kredito linijų suteikimo sąlygas** (žr. 3 pav.) kaip paskolų sutarčių įsipareigojimai (9%) ir reikalavimai, keliami užstatui (9%). Iš apklausoje išvardytų sąlygų labiausiai paskolų teikimą švelnino mažėjanti vidutinė paskolos palūkanų marža (-45%), paskolos ir kredito linijos dydis (-18%) ir paskolos terminai (-18%). Palyginti su praeitos apklausos rezultatais, daugiau bankų mažino paskolų įmonėms palūkanų maržą. Nei vienas iš apklaustų bankų nepadidino vidutinės paskolų įmonėms maržos.

Paskolų paklausa. Tik vienas apklausoje dalyvavęs bankas teigė, kad pastarąjį pusmetį būtų **paskolų paklausa** sumažėjo (žr. 4 pav.). 64 procentai apklausoje dalyvavusių bankų teigė, kad bendra įmonių paskolų paklausa šiek tiek arba labai išaugo. Ir toliau yra stebima ilgalaikių paskolų įmonėms paklausos augimo lėtėjimo tendencija (ši pusmetį tik 36% bankų teigė, kad ilgalaikių paskolų paklausa didėjo, praėjusį pusmetį - 55%). Trumpalaikių paskolų paklausa, bankų nuomone, priešingai – padidėjo (nuo 45% iki 55%). Paskolų didelėms įmonėms paklausa nepakito.

Prie paskolų paklausos didėjimo prisidėjo visi **veiksniai**, susiję su įmonių finansavimo poreikiu. Labiausiai paskolų paklausą įmonėse skatino atsargų bei apyvartinio kapitalo (64%) ir kapitalinių investicijų (55%) poreikis. Teigiamai paskolų paklausą veikė veiksniai, susiję su alternatyviu finansavimu. Paskolų iš kitų bankų ir akcijų išleidimo įtaka, daugumos bankų nuomone, liko nepakitusi, o vidaus finansavimas (18%), paskolos iš nebankinių institucijų (9%) ir obligacijų leidimas (9%) buvo įvardinti kaip teigiamą įtaką paskolų paklausai turėję veiksniai.

Lūkesčiai. Paprašyti įvertinti, kaip pasikeis jų **kredito standartai** per ateinantį pusmetį, bankai dažniausia nurodė neketinantys keisti skolinimo sąlygų. Tačiau vertindami grynąjį rezultatą bankai nurodė griežtinsią paskolų sąlygas didelėms įmonėms ir švelninsią smulkioms ir vidutinėms įmonėms. Bankai tikisi, kad smulkių ir vidutinių įmonių paklausa sekantį pusmetį didės (55%). Bendra **paskolų įmonėms paklausa**, bankų nuomone, turėtų augti taip pat kaip ir praėjusį pusmetį (45%).

II. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

Būsto paskolos

Kredito standartai. Šį pusmetį, palyginti su praeitos apklausos duomenimis, dauguma bankų nekeitė paskolų būstui įsigyti standartų (žr. 6 pav.), tačiau dalis jų kreditavimo standartus sugriežtino. Grynas procentas bankų, griežtinusių skolinimo sąlygas, buvo 18 procentų, tuo tarpu praėjusį pusmetį 9 procentai bankų švelnino kreditavimo sąlygas.

Vertindami paskolų suteikimą lemiančius **veiksnius** bankai nurodė, kad prie konservatyvesnio požiūrio į paskolų būstui įsigyti suteikimo prisidėjo palyginti su ankstesniais laikotarpiais pablogėjęs rizikos vertinimas (lūkesčiai, susiję su bendra ekonomine padėtimi, ir būsto rinkos perspektyvos). Konkurencijos **veiksniai** (žr. 7 pav.) veikė priešingai. Svarbiausias veiksnys, turėjęs įtakos skolinimo sąlygų švelninimui, išlieka kitų bankų konkurencija (-55%). Palyginti su praėjusiu pusmečiu konkurencija su nebankinėmis institucijomis išaugo.

Būsto paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygos (žr. 8 pav.) rodo, kad bankai tęsė griežtesnės klientų atrankos politiką, t.y. rizikingų paskolų marža buvo didinama. Taip pat griežtėjo reikalavimai keliami užstatui (27%). Kiti kreditavimo standartai (paskolų terminai -27%, paskolos bei užstato vertės santykis -9%) buvo švelninami. Priešingai nei praėjusios apklausos metu, šį kartą bankai nežymiai mažino **vidutinę paskolos maržą** (nuo 9% spalio mėn. iki -9% balandžio mėn.).

Paskolų paklausa. Apklausoje dalyvavusių bankų vertinimu, **būsto paskolų paklausa** (11 pav.) per pastarąjį pusmetį didėjo (nors taip manančių bankų buvo kiek mažiau nei praėjusios paklausos metu, šį kartą taip teigė 45% bankų, spalio mėn. apklausoje – 55% bankų).

Daugumos bankų teigimu, visi apklausoje išvardinti **veiksniai** teigiamai veikė **būsto paskolų paklausą**. Daugiausia įtakos turėjo vartotojų pasitikėjimas (73%), būsto rinkos perspektyvos (27%) ir su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos (27%). Teigiamai būsto paskolų paklausą veikė padidėję namų ūkių santaupos (9%). Kaip ir prieš šešis mėnesius, paskolos iš kitų bankų buvo įvardytos kaip banko paskolų paklausą skatinantis veiksnys (36%).

Lūkesčiai. Iš 11 apklausoje dalyvavusių bankų nė vienas bankas ateinančių pusmetį neketina švelninti kredito standartų išduodant paskolas būstui įsigyti. Už nedidelį kredito standartų griežtinimą pasisakė 18 procentų apklausoje dalyvavusių bankų. Būsto paskolų paklausos didėjimo tikisi tiek pat bankų kaip ir praėjusį pusmetį (27%).

Vartojimo ir kitos paskolos

Kredito standartai. Vartojimo ir kitos paskoloms taikomi standartai šį pusmetį nepasikeitė, nes veiksniai, darę įtaką kredito standartams judėjo priešingomis kryptimis.

Konkurencijos **veiksniai** (žr. 9 pav.) prisidėjo prie kredito standartų išduodant vartojimo paskolas sušvelninimo (kitų bankų konkurencija -36%, nebankinių institucijų konkurencija -18%), nors šį pusmetį jų įtaka buvo mažesnė. Pakito ir vartojimo paskolų rizikos vertinimas. Priešingai nei praėjusį pusmetį, kai rizikos vertinimas prisidėjo prie vartojimo paskolų kredito standartų švelninimo, šį pusmetį, bankų nuomone, rizika didėjo (rizika, susijusi su lūkesčiais dėl pernelyg gero bendros ekonominės situacijos vertinimo - 9%, kredito gavėjų mokumo - 9% ir užstato - 9%) ir tas skatino griežtinti kreditavimo standartus.

Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams **sąlygos** (žr. 10 pav.) šį pusmetį švelnėjo. Mažėjo vidutinė paskolų (-36%) ir rizikingų paskolų marža (9%), švelnėjo paskolų terminai (-18%), tačiau dėl padidėjusios rizikos daugiau bankų taikė griežtesnius reikalavimai užstatui (18%).

Paskolų paklausa. Vartojimo ir kitų paskolų **paklausa** (žr. 11 pav.), bankų apklausos duomenimis, didėjo (73%). Kaip ir paskolų būstui įsigyti atveju, didžiausią **įtaką vartojimo ir kitų paskolų paklausai** darė vartotojų pasitikėjimas (82%), ne mažiau svarbus veiksnys, bankų teigimu, buvo namų ūkių ilgo vartojimo prekių įsigijimas (82%). Palyginti su 2006 m. spalio mėn. apklausos rezultatais, padidėjo bankų, teigusių, kad vertybinių popierių įsigijimas turėjo teigiamos įtakos (27%) namų ūkių paskolų paklausos didėjimui.

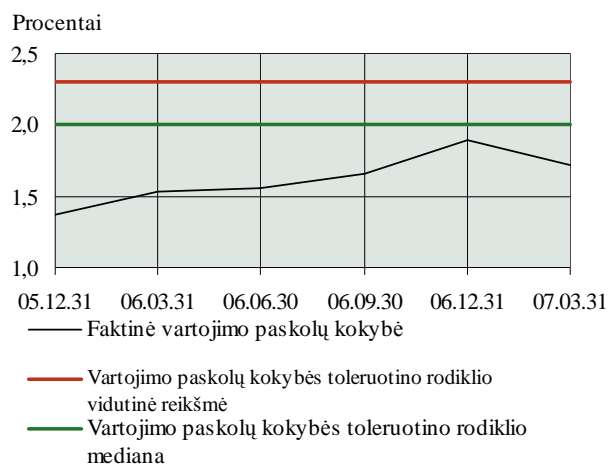
Lūkesčiai. Atsakydami į klausimą dėl kredito standartų griežtinimo vartojimo ir kitoms paskoloms kitą pusmetį, komerciniai bankai teigė, kad kredito standartai liks daugiaž nepakitę. Be to, daugiau komercinių bankų, palyginti su praėjusiu pusmečiu, yra linkę tikėtis vartojimo ir kitų paskolų augimo (73%).

III. KITI KLAUSIMAI

2006 m. pabaigoje bankų sistemos paskolų, kurių periodiniai mokėjimai pradelsti daugiau negu 60 dienų, santykis su paskolų portfeliu sudarė 1,0 proc. Analizuojant paskolų portfelio atskirų segmentų kokybę, galima buvo išskirti fiziniams asmenims išduotas vartojimo paskolas. Per 2006 m. vartojimo paskolas, kurių periodiniai mokėjimai pradelsti daugiau negu 60 dienų, išaugo daugiau negu du kartus, o vėluojančių paskolų santykis su visu vartojimo paskolų portfeliu padidėjo 0,5 proc. punkto iki 1,9 proc.

Bankų sistemos vartojimo paskolų kokybė

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Bankų sistemos paskolų portfelio kokybė

	2005.12.31	2006.06.30	2006.12.31	2007.03.31
Suteiktos paskolos	0,6	1,1	1,0	0,9
Ne būsto ir ne vartojimo paskolos (daugiausia verslo)	0,6	1,2	1,0	1,0
Būsto paskolos	0,6	0,6	0,5	0,6
Vartojimo paskolos	1,4	1,6	1,9	1,7

Vartojimo paskolų kokybės kitimo dinamika atskiruose bankuose buvo skirtinga. Vieni atsakiusieji bankai pažymėjo, kad jų vartojimo paskolų kokybė neblogėjo arba pablogėjimas buvo nežymus. Kiti bankai, kuriuose vartojimo paskolų kokybė prastėjo, nurodė, kad svarbiausiomis to priežastimis buvo klientų nesugebėjimas teisingai įvertinti prisiimamų įsipareigojimų dydį, skolininkų emigracija, skolininkų finansinės būklės pablogėjimas dėl darbo praradimo, sumažėjusių pajamų ar augančių išlaidų, neteisingais lūkesčiais apie ateityje gausimas pajamas pagrįstas skolinimasis, skolininkų piktybiniai veiksmai, informacijos apie esamus įsipareigojimus slėpimas.

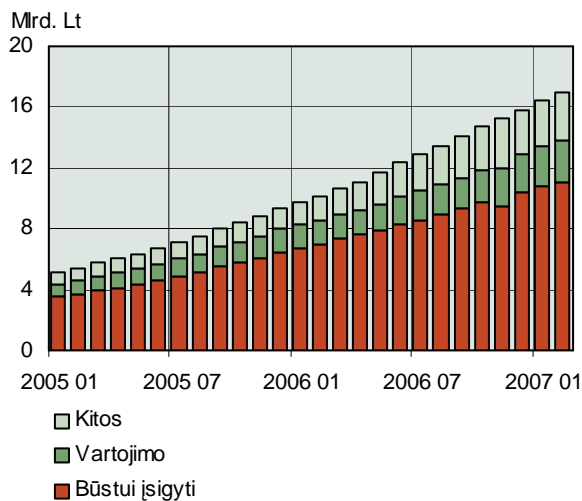
Bankai taip pat buvo paprašyti nurodyti toleruotiną (t.y. nekeliantį didesnio susirūpinimo dėl paskolų portfelio kokybės, prisiimtos rizikos ir bankų produktų pelningumui) vartojimo paskolų, kurių periodiniai mokėjimai pradelsti daugiau nei 60 dienų, santykį su visu atitinkamu portfeliu. Apibendrinus bankų pateiktus atsakymus, paaiškėjo, kad vidutinis toleruotinas vėluojamų gražinti vartojimo paskolų santykis su visomis vartojimo paskolomis galėtų sudaryti 2,1 proc. (atsakymų mediana – 2%). Verta pažymėti, kad remiantis šiuo vertinimu 2006 m. bankų sistemos vidutinė vartojimo paskolų kokybė išliko gera ir neviršijo apskaičiuotojo vidutinio toleruotino vartojimo paskolų kokybės rodiklio.

Pastaruoju metu ne būsto, t.y. vartojimo ir kitų paskolų portfelis gyventojams augo sparčiai. 2007 m. vasario mėn. pabaigoje kitų pinigų finansinių institucijų (PFI) vartojamųjų ir kitų paskolų portfelis sudarė 5,8 mlrd.

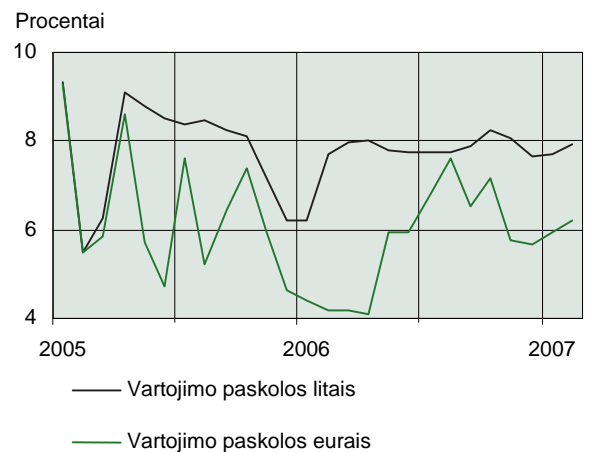
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius. Tel.: (8 5) 268 0138; faks. (8 5) 212 4423; el. p. Ed@lb.lt; <http://www.lb.lt>
litų ir buvo 2,7 mlrd. litų didesnis negu prieš metus. Be to, 2006 m. buvo stebėta, kad ilgo fiksavimo laikotarpio vartojimo paskolų palūkanų normai buvo būdingas didesnis negu įprastas kintamumas: palūkanų normos tam tikrais laikotarpiais staigiai sumažėdavo. Šiuos palūkanų normų svyravimus galėjo nulemti du veiksniai: bankų vykdytos įvairios akcijos, kada vartojimo paskolos suteikiamos su mažesnėmis negu įprasta palūkanomis, ir didelės bei populiarėjančios vartojimo ir kitos paskolos su užstatu. Savo ruožtu bankai buvo paprašyti atsakyti į klausimą, kiek per 2006 m. išaugo ne būsto paskolų gyventojams su nekilnojamojo turto užstatu apimtys. Apibendrinti šio klausimo atsakymų rezultatai parodė, kad šių paskolų portfelis 2006 m. sparčiai augo beveik visuose apklausoje dalyvavusiuose bankuose (10 iš 11) ir, palyginti su 2005 m., beveik padvigubėjo. Lietuvos banko vertinimu, šios paskolos 2006 m. pabaigoje siekė apie 2,4 mlrd. litų ir sudarė apie 44 proc. viso vartojimo ir kitų paskolų portfelio.

Kitų PFI paskolos namų ūkiams

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Vartojimo paskolų palūkanų normos (fiksavimo laikotarpis virš 1 m.)

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Per 2006 m. nefiziniam asmeniui išduotų paskolų (t.y. daugiausia verslo paskolos), kurių periodiniai mokėjimai pradelsti daugiau negu 60 dienų, santykis su atitinkamu visu portfeliu padidėjo 0,4 proc. punkto iki 1,0 proc. Bankų buvo prašoma nurodyti ekonominės veiklos sektorius, pasižyminčius blogiausia paskolų portfelio kokybe. Pateiktieji atsakymai gana smarkiai skyrėsi ir iš esmės priklausė nuo bankų turimo konkretaus paskolų portfelio struktūros. Nepaisant to, galima išskirti apdirbamosios pramonės, elektronikos, tekstilės ir maisto gamybos sektorius, prekybos maisto produktais, žuvininkystės, transporto ir sandėliavimo sektorius. Žvelgiant į ateitį, bankų vertinimu, pirmiausia su sunkumais vykdant įsipareigojimus bankams galėtų susidurti: nekilnojamojo turto vystymo ir statybos bendrovės, elektronikos, tekstilės, drabužių siuvimo ir odos apdirbimo įmonės, maisto gamybos, žemės ūkio, žuvininkystės, transporto ir sandėliavimo sektorių įmonės. Kai kurie bankai taip pat nurodė medienos apdirbimo, mažmeninės prekybos sektorius. Apskritai dauguma bankų (8 iš 11) teigė, kad dabartinę nefinansinių įmonių finansinę būklę vertina kaip stabilią, o likę apklausoje dalyvavę bankai tvirtino, kad ji, palyginti su praėjusiais laikotarpiais, yra gerėjanti.

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius. Tel.: (8 5) 268 0138; faks. (8 5) 212 4423; el. p. Ed@lb.lt; <http://www.lb.lt>

Apklausoje dalyvavę bankai buvo taip pat paprašyti įvertinti, ar dėl gyvenamojo nekilnojamojo turto kainų augimo gyventojai, imantys būsto paskolas, skiria didesnę visų savo pajamų dalį paskolos finansavimui, ir ar dėl tų pačių priežasčių rinkosi mažesnius gyvenamuosius būstus, kurie dėl mažesnio ploto yra santykinai pigesni. Dauguma bankų (8 iš 11) tvirtino, kad namų ūkių pajamų dalis skirta būsto paskolai finansuoti beveik nepakito. Tik 3 bankai, santykinai užimantys nedidelę būsto paskolų rinkos dalį, atsakė, kad namų ūkiai būsto skolos aptarnavimui skyrė didesnę savo uždirbtų pajamų dalį negu praėjusiais laikotarpiais. Bankų nuomonės apie tai, ar ir toliau didėjant gyvenamojo būsto kainoms, gyventojai rinkosi mažesnius ir pigesnius būstus išsiskyrė. 5 bankai iš 9 pateikusių atsakymus į šį klausimą tvirtino, kad brangstant būstui gyventojai rinkosi mažesnius būstus negu anksčiau. Likę bankai teigė, kad tokios tendencijos turimais duomenimis nestebėję. Be to, bankai buvo prašomi įvertinti dabartinę namų ūkių finansinę būklę. 5 iš 11 bankų respondentų teigė, kad namų ūkių finansinė padėtis yra gerėjanti, kiti 5 bankai tvirtino, kad ji yra stabili, t.y. palyginti su praėjusiais laikotarpiais nepakito. Tik vienas bankas tvirtino, kad fizinių asmenų finansinė situacija dabartiniu metu pablogėjo.

Siekiant geriau identifikuoti viso paskolų portfelio kokybės kaitos priežastis, bankai buvo klausiami, ar pastaruoju stebėjo vėluojančių atlikti mokėjimus klientų skaičiaus augimą. 6 iš 11 bankų teigė tokio augimo nepastebėję. Apibendrinti kitų bankų atsakymai rodo, kad labiausiai didėjo vėluojančių atlikti mokėjimus fizinių asmenų skaičius. Jų tarpe būtų galima išskirti būsto paskolas paėmusius klientus, taip pat turinčius kreditines mokėjimo korteles. Kita vertus, tarp beveik visų apklaustos respondentų vyravo nuomonė, kad nėra stipraus pagrindo tikėtis paskolų portfelio kokybės pablogėjimo ar vėluojančių mokėti klientų skaičiaus padidėjimo per artimiausių pusmetį. Du bankai atkreipė dėmesį, kad padidėjusi bazinė palūkanų norma gali įtakoti paskolų, ypač išduotų fiziniams asmenims, kokybės suprastėjimą. Tam prielaidas sukuria ir gana ilgas paskolų gražinimo atidėjimo terminas, blogėjantis paskolų santykis su įkeičiamu turtu bei tik besiformuojanti informacijos apsikeitimo apie blogus skolininkus sistema.

3. Atskirų klausimų atsakymų rezultatai

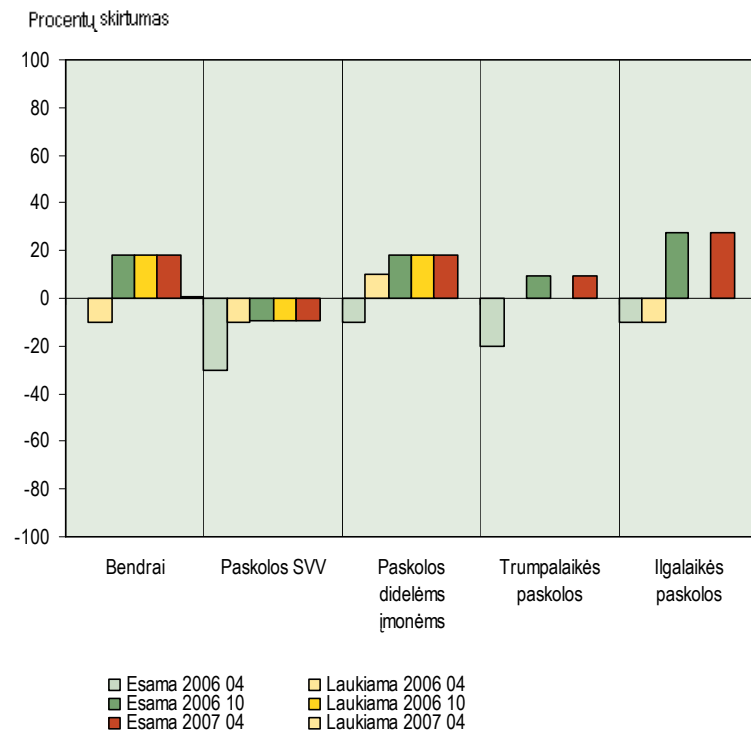
I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

1. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi paskoloms ir įmonių kredito linijoms?

	Bendrai	Paskolos SVV ²	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	18	18	27	27	36
Beveik nepakito	82	55	64	55	55
Šiek tiek sušvelnėjo	0	27	9	18	9
Labai sušvelnėjo	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	18	-9	18	9	27
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtėjo“, „Šiek tiek sugriežtėjo“, ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnėjo“, „Labai sušvelnėjo“, procentų sumų.

1 pav. Kredito standartų, taikomų paskoloms ir įmonių kredito linijoms, pokytis

² Smulkiam ir vidutiniam verslui

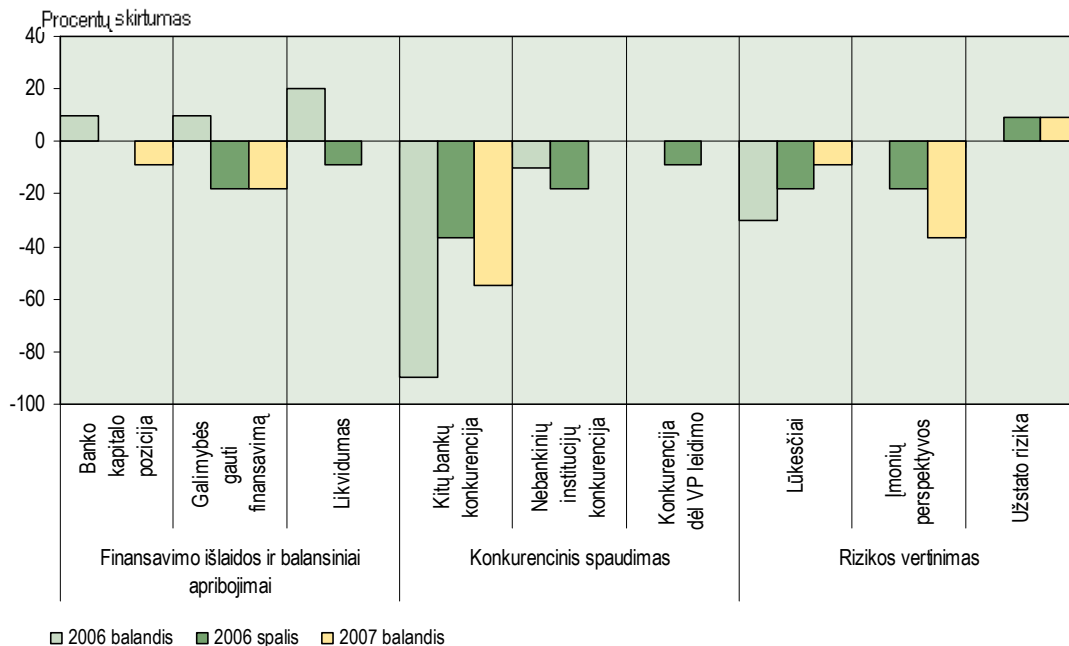

2. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms (bendrai, neskiriant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai apribojimai							
Išlaidos, susiję su Jūsų banko kapitalo pozicija	0	0	82	9	0	9	-9
Jūsų banko galimybės gauti finansavimą iš rinkos (trumpalaikį arba ilgalaikį)	0	0	64	18	0	18	-18
Jūsų banko likvidumo pozicija	0	0	82	0	0	18	0
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	36	55	0	9	-55
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	64	0	0	36	0
Konkurencija, kylanti dėl įmonių galimybių gauti finansavimą leidžiant VP	0	0	82	0	0	18	0
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	18	55	27	0	9	-9
Pramonės šakos ar konkrečių įmonių perspektyvos įvertinimas	0	0	64	36	0	9	-36
Užstato rizika	0	18	64	9	0	9	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

2 pav. Veiksniai, darantys įtaką kredito standartams, suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms

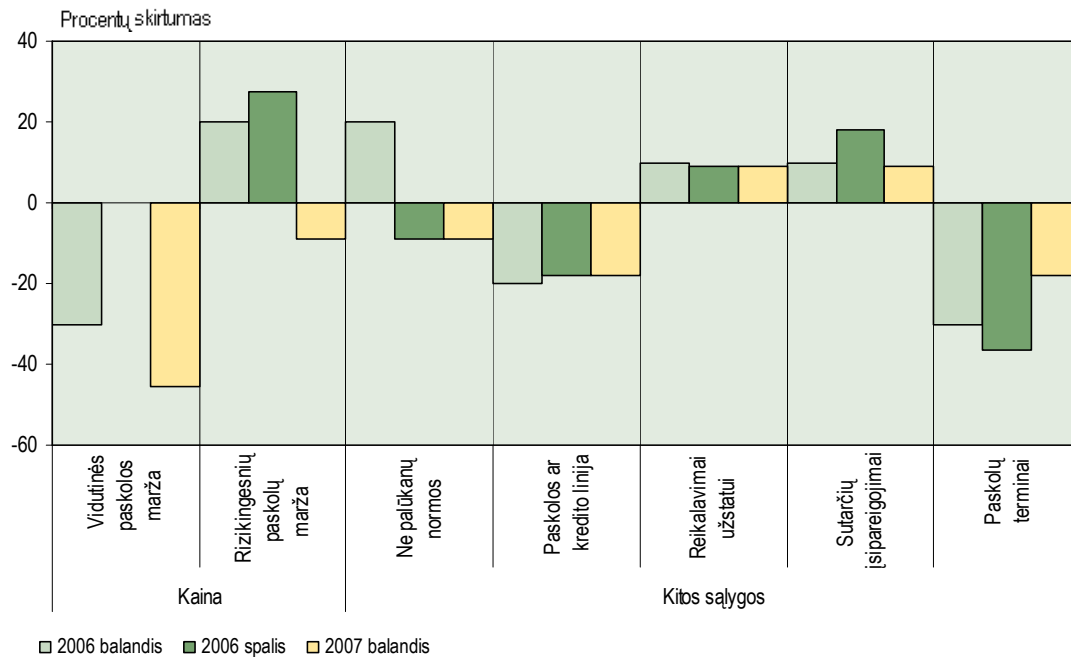

3. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža	0	0	55	45	0	0	-45
Jūsų banko rizikingesnių paskolų marža	0	9	73	18	0	0	-9
b) Kitos sąlygos							
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	0	91	9	0	0	-9
Paskolos ar kredito linijos dydis	0	0	82	9	9	0	-18
Reikalavimai, keliami užstatui	0	27	55	18	0	0	9
Paskolų sutarčių įsipareigojimai	0	9	91	0	0	0	9
Paskolų terminai	0	9	64	18	9	0	-18

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „--“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „+“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

3 pav. Paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygų pokytis

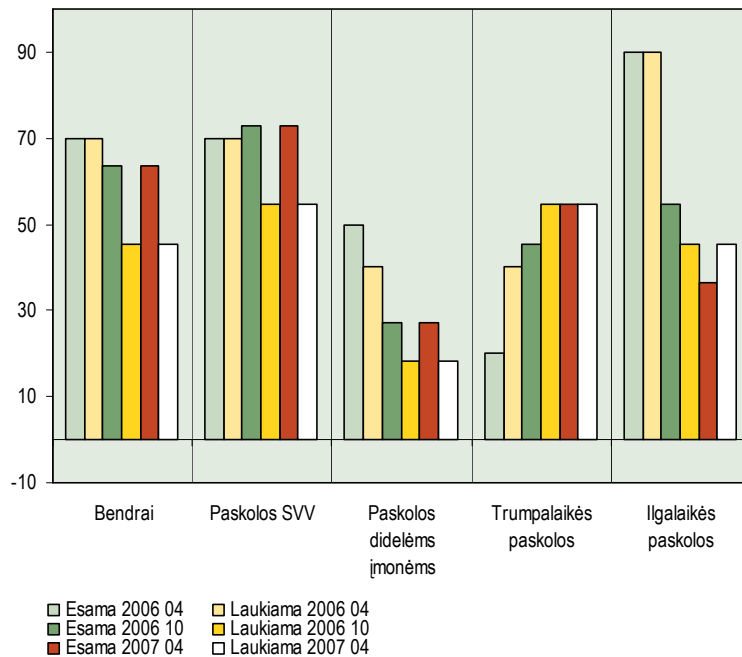
4. Kaip pasikeitė paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa Jūsų banke (nepaisant įprastų sezoninių svyravimų)?

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažėjo	9	0	9	0	9
Beveik nepakito	18	27	55	45	45
Šiek tiek padidėjo	64	64	27	45	36
Labai padidėjo	9	9	9	9	9
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	64	73	27	55	36
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidėjo“, „Šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažėjo“, „Labai sumažėjo“, procentų sumos.

4 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos pokytis

Procentų skirtumas

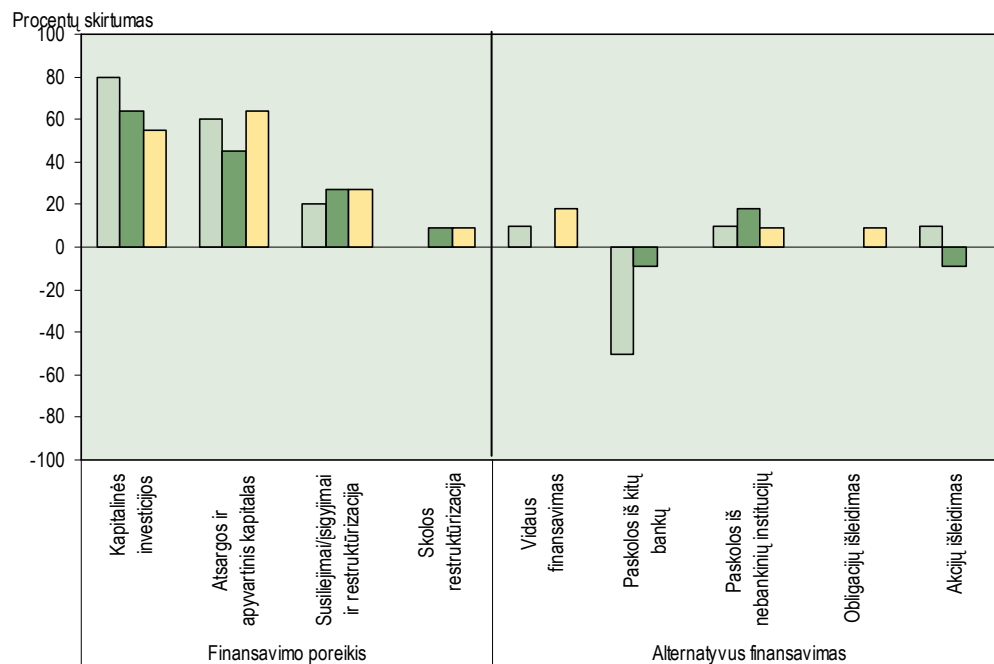

5. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų ir įmonių kredito linijų paklausą (bendrai, neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Kapitalinės investicijos	0	9	18	55	9	9	55
Atsargos ir apyvartinis kapitalas	0	0	27	64	0	9	64
Susiliejimai/įsigijimai ir restruktūrizacija	0	0	64	27	0	9	27
Skolos restruktūrizacija	0	0	82	9	0	9	9
b) Alternatyvus finansavimo panaudojimas							
Vidaus finansavimas	0	0	73	18	0	9	18
Paskolos iš kitų bankų	0	18	55	18	0	9	0
Paskolos iš nebankinių institucijų	0	0	73	9	0	18	9
Obligacijų išleidimas	0	0	73	9	0	18	9
Akcijų išleidimas	0	0	73	0	0	27	0

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

5 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos veiksniai

□ 2006 balandis ■ 2006 spalio □ 2007 balandis

6. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas ir įmonių kredito linijas

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtės	18	9	18	0	18
Beveik nepakis	82	73	82	100	64
Šiek tiek sušvelnės	0	18	0	0	18
Labai sušvelnės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	18	-9	18	0	0
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtės“, „Šiek tiek sugriežtės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnės“, „Labai sušvelnės“, procentų sumos.

7. Prašome įvertinti, kaip pakis paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa per kitą pusmetį (išskyrus įprastinius sezoninius svyravimus)

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažės	9	0	9	0	9
Beveik nepakis	36	45	64	45	36
Šiek tiek padidės	55	55	27	55	55
Labai padidės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	45	55	18	55	45
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11	11	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

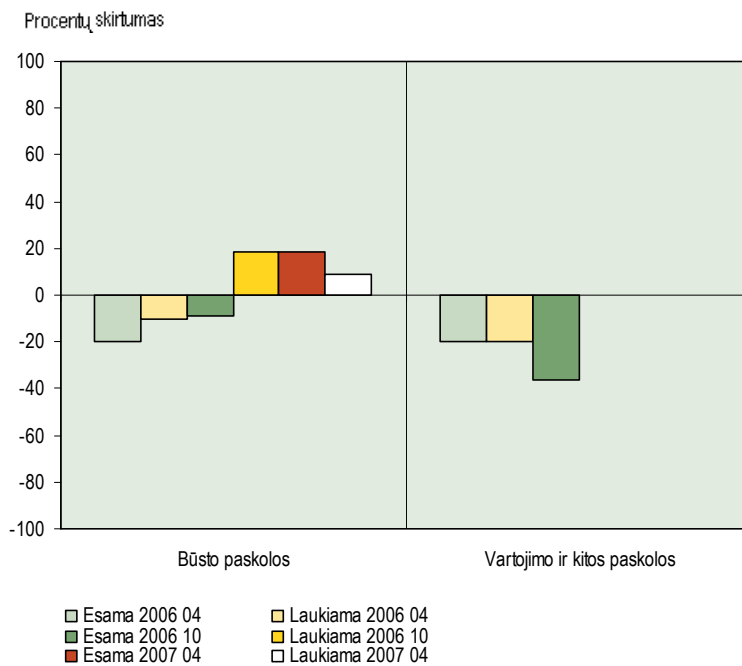
II. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

8. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	18	9
Beveik nepakito	82	82
Šiek tiek sušvelnėjo	0	9
Labai sušvelnėjo	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	18	0
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai sugriežtėjo“, „Šiek tiek sugriežtėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sušvelnėjo“, „Labai sušvelnėjo“, procentų sumos.

6 pav. Kredito standartų pokytis teikiant paskolas namų ūkiams

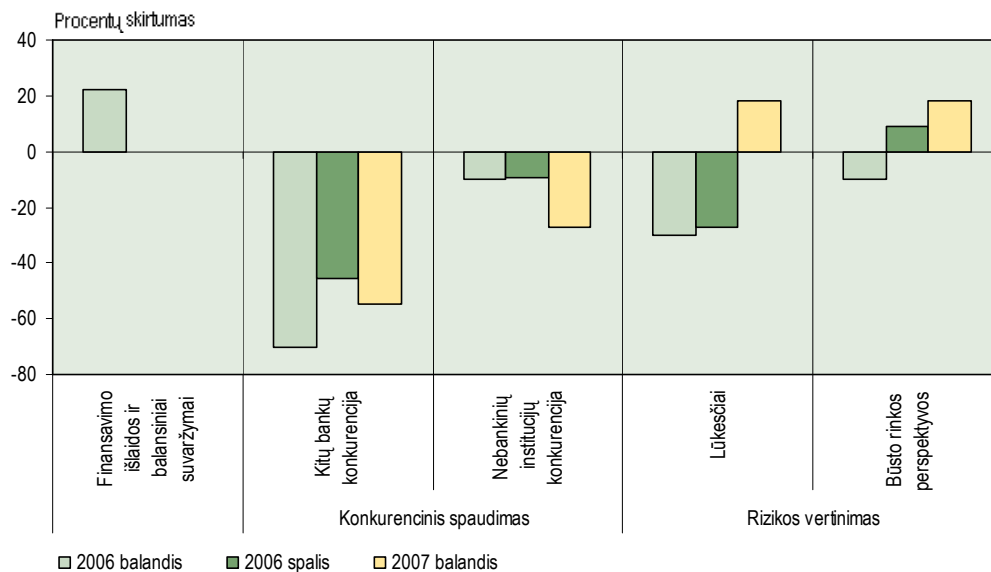

9. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant būsto paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	0	82	0	0	18	0
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	36	45	9	9	-55
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	45	27	0	27	-27
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	27	55	9	0	9	18
Būsto rinkos perspektyvos	0	18	73	0	0	9	18

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

7 pav. Kredito standartų, suteikiant būsto paskolas namų ūkiams, veiksniai

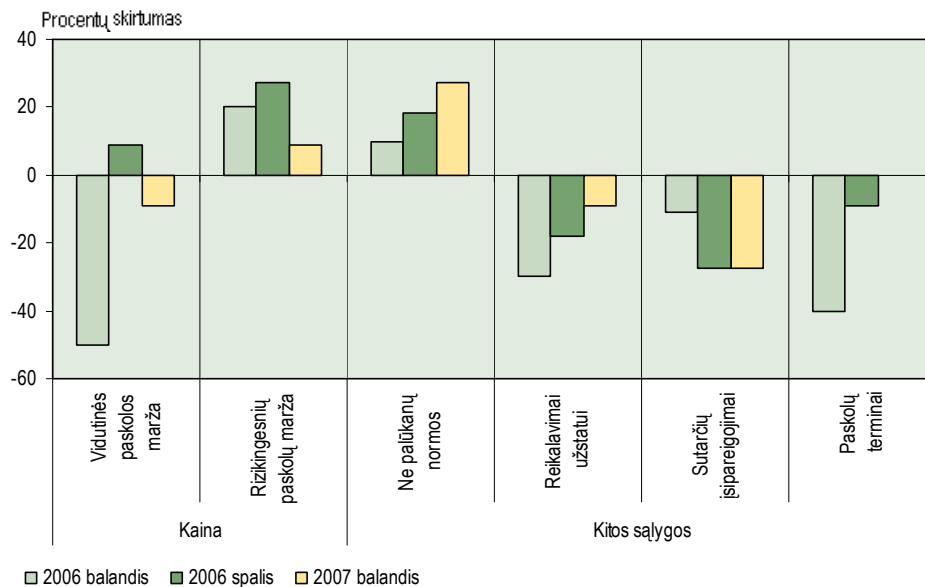

10. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko būsto paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	18	55	27	0	0	-9
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	0	18	73	9	0	0	9
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	27	73	0	0	0	27
Paskolos ir užstato vertės santykis	0	0	91	9	0	0	-9
Paskolų terminai	0	0	73	27	0	0	-27
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	9	73	9	0	9	0

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „+“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

8 pav. Būsto paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

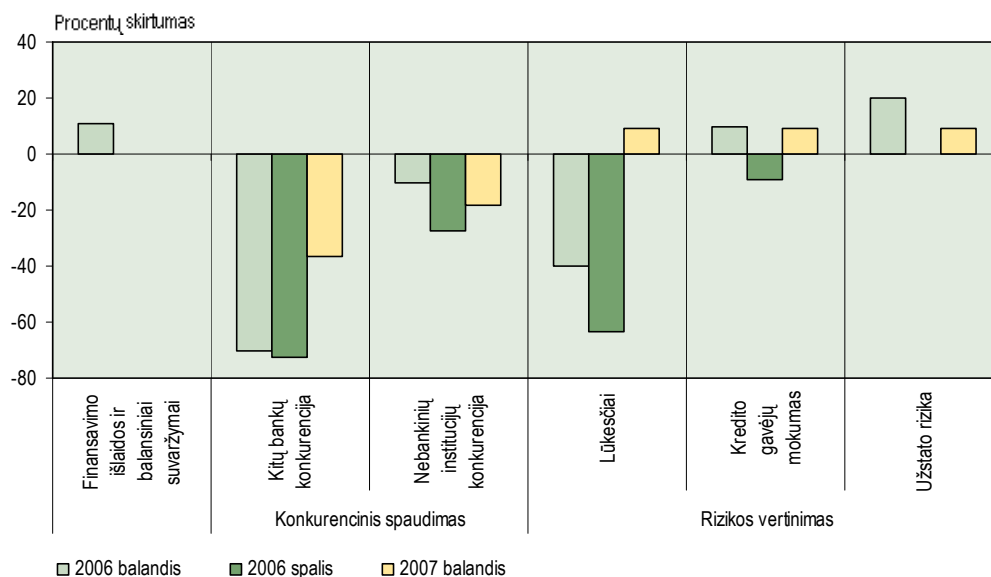

11. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus išduodant vartojimo ir kitokias paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	0	73	0	0	27	0
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	55	27	9	9	-36
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	64	18	0	18	-18
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai susiję su bendra ekonomikos situacija	0	18	64	9	0	9	9
Kredito gavėjų mokumas	0	18	64	9	0	9	9
Užstato rizika	0	9	64	0	0	27	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), „-“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos „+“ (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), „+“ (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

9 pav. Kredito standartų, taikomų vartojimo ir kitoms namų ūkių paskoloms, veiksniai

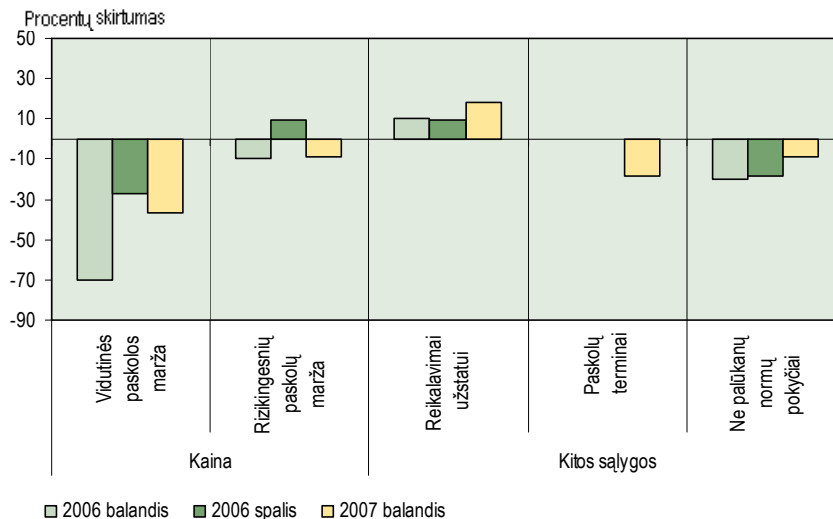

12. Kai per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	9	45	45	0	0	-36
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	0	9	73	18	0	0	-9
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	18	64	0	0	18	18
Paskolų terminai	0	0	82	18	0	0	-18
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	0	91	9	0	0	-9

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos „-“ (labai sugriežtėjo), „-“ (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos „+“ (labai sušvelnėjo), „+“ (šiek tiek sušvelnėjo).

10 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

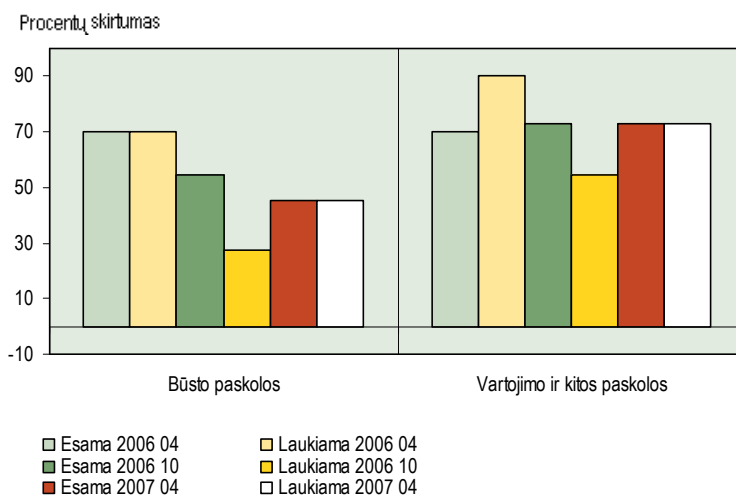

13. Kaip pasikeitė paskolų namų ūkiams paklausa Jūsų banke (išskyrus įprastus sezoninius svyravimus)?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažėjo	0	0
Šiek tiek sumažėjo	9	9
Beveik nepakito	36	9
Šiek tiek padidėjo	45	73
Labai padidėjo	9	9
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	45	73
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidėjo“, „Šiek tiek padidėjo“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažėjo“, „Labai sumažėjo“, procentų sumos.

11 pav. Paskolų namų ūkiams paklausos pokytis

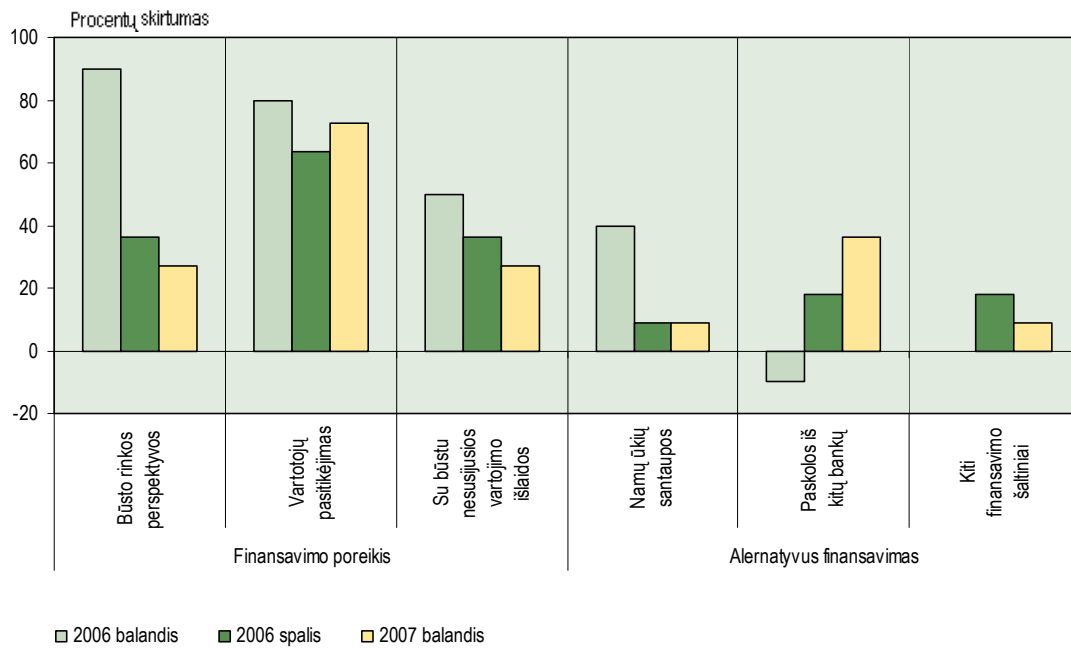

14. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko būsto paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Būsto rinkos perspektyvos	0	9	45	27	9	9	27
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	18	73	0	9	73
Su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos	0	0	64	27	0	9	27
b) Alternatyvus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių santaupos	0	0	82	9	0	9	9
Paskolos iš kitų bankų	0	9	36	45	0	9	36
Kiti finansavimo šaltiniai	0	9	64	18	0	9	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos padidėjimui) ir sumos „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

12 pav. Būsto paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

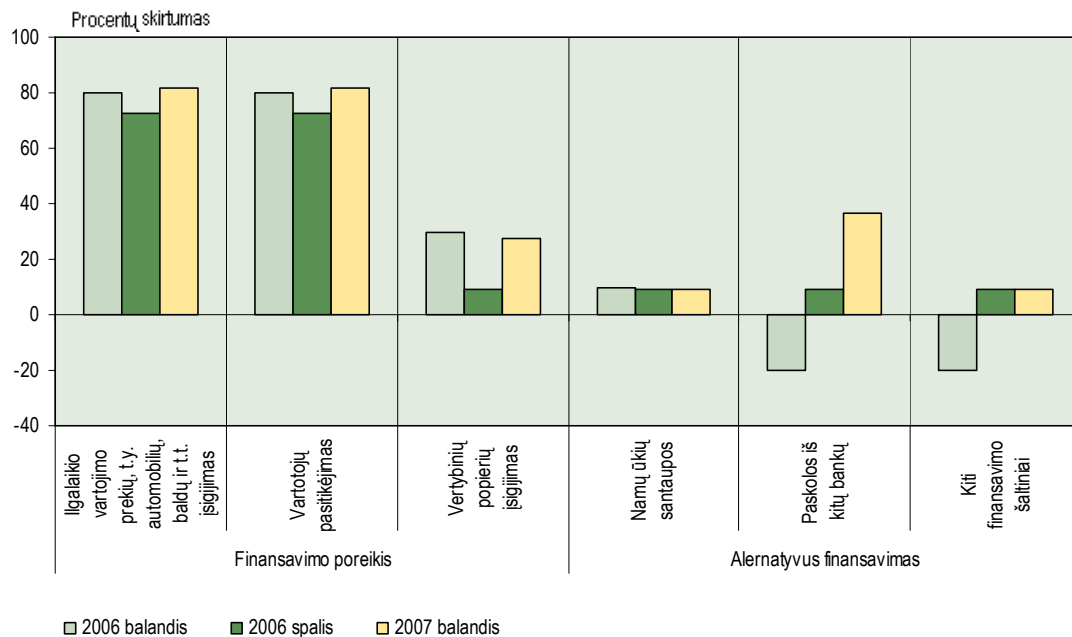

15. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Ilgalaikio vartojimo prekių, t. y. automobilių, baldų ir t. t. įsigijimas	0	0	9	73	9	9	82
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	9	82	0	9	82
Vertybinių popierių įsigijimas	0	0	64	27	0	9	27
b) Alternatyvaus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių sutaupos	0	0	82	9	0	9	9
Paskolos iš kitų bankų	0	9	36	45	0	9	36
Kiti finansavimo šaltiniai	0	0	82	9	0	9	9

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos „+“ (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), „+“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos „-“ (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), „-“ (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

13 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

16. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtės	0	9
Šiek tiek sugriežtės	9	0
Beveik nepakis	91	82
Šiek tiek sušvelnės	0	9
Labai sušvelnės	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	9	0
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

17. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis paskolų namų ūkiams paklausa

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažės	0	0
Šiek tiek sumažės	0	0
Beveik nepakis	55	27
Šiek tiek padidės	36	64
Labai padidės	9	9
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	45	73
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	11	11

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių „Labai padidės“, „Šiek tiek padidės“, procentų sumos ir bankų, atsakiusių „Šiek tiek sumažės“, „Labai sumažės“, procentų sumos.

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Ekonomikos departamento Finansinio stabilumo skyrius. Už apžvalgos parengimą atsakingi asmenys:

Mindaugas Leika
Tel. (8-5) 268 0138
Faks. (8-5) 212 4423
Milda Valentinaitė
Tel. (8-5) 268 0142
Faks. (8-5) 212 4423